

Lausunto

12.8.2021

VN/13615/2019

VN/13615/2019-OKM-161

Liikenne- ja viestintäministeriö

OKM:n lausunto luonnoksesta liikenneturvallisuusstrategiaksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lausuntonaan liikenne- ja viestintäministeriölle luonnoksesta liikenneturvallisuusstrategiaksi seuraavaa.

Vuonna 2001 valtioneuvoston periaatepäätöksessä hyväksyttiin pitkän aikavälin turvallisuusvisio, nollavisio, jonka mukaisesti tieliikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Lisäksi tavoitteeksi asetettiin liikennejärjestelmän kehittäminen siten, että vuonna 2025 liikennekuolemien vuosittainen määrä olisi enintään 100. Liikenneturvallisuuden kehitys on kuitenkin pysähtynyt, eikä viimeisten vuosien kehityksen vauhdilla tulla tavoitteeseen pääsemään. Tämän vuoksi, kaksikymmentä vuotta periaatepäätöksen hyväksymisestä, pääministeri Marinin hallitusohjelmaan on nostettu liikenneturvallisuus ja nollavisio. Liikenneturvallisuusstrategiassa esitetään toimenpiteitä, joilla parannetaan kaikkien liikennemuotojen liikenneturvallisuutta. Liikenneturvallisuusstrategia on viisivuotinen, vuosille 2022–2026 ja toimenpiteitä on yhteensä 116.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa lausuntonaan, että Liikenneturvallisuusstrategia vuosille 2022–2026 on näkökulmiltaan monipuolinen ja siinä ehdotetut strategiset linjaukset ja toimenpiteet ovat yleisesti ottaen kannatettavia ja perusteltuja. Liikenneturvallisuusstrategian tarkoituksena määritellä vaikuttavia keinoja liikenneturvallisuuden parantamiseksi kansallisella tasolla. Strategia keskittyy ammattimaisen ja kaupallisen toiminnan sijaan kansalaisten liikennöintiin. Strategian lähtökohtana on nollavisio, jonka mukaan liikennemuodosta riippumatta kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Tämä lähtökohta on selkeä ja konkreettinen.

Kommentoitavana oleva strategia on kansanterveydellisestä näkökulmasta merkityksellinen ottaen huomioon liikennetapaturmien ja liikennekuolemien nykyisen määrän. Tieliikennekuolemat ovat lasten ja nuorten yleisin kuolinsyy ja alle 15-vuotiailla hukkumiset ovat toiseksi yleisin tapaturmainen kuolinsyy. Inhimillisen ja yhteiskunnallisen menetyksen lisäksi liikennekuolemat ja vakavat loukkaantumiset merkitsevät myös merkittäviä taloudellisia menetyksiä. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä strategiassa olevaa lähtökohtaa, jonka mukaan kaikkien liikennemuotojen osalta liikenneturvallisuuteen liittyvän päätöksenteon on perustuttava siihen, että kuolemat eivät ole hyväksyttäviä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä, että Liikenneturvallisuusstrategian keskiössä on kokonaisvaltainen lähestymistapa liikenneturvallisuuteen. Liikenneturvallisuus tulee käsittää laajasti niin, että se kattaa kaikki liikennemuodot. Liikennekuolemien ja –onnettomuuksien vähentämiseen liittyvien tavoitteiden ei tule olla sidottuja siihen tapahtuuko onnettomuus maalla, merellä vai ilmassa, sillä jokainen liikennekuolema on liikaa. EU:n nollavisiossa asetetaan tavoitteeksi, että tieliikennekuolemien määrä saadaan vähennettyä nolnaan vuoteen 2050 mennessä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

91 359 335
+358 9 135 9335

kirjaamo@minedu.fi

Liikenneturvallisuusstrategian visiona on, että kenenkään ei tarvitse liikennemuodosta riippumatta kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä vuoteen 2050 mennessä. Strategiset linjaukset ohjaavat vision saavuttamista. Strategiset linjaukset ovat: 1) Liikenneturvallisuus on koko yhteiskunnan yhteinen asia; 2) Päätöksenteon on perustuttava tietoon; 3) Eri toimijoiden liikenneosaamista on lisättävä; 4) Asenteiden on muututtava liikenteessä; 5) Liikennejärjestelmän ja sen kaikkien osien on oltava turvallisia; 6) Teknologinen kehitys tuo turvallisuutta ja 7) Lainsäädännön on edistettävä turvallista liikkumista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä sitä, että toimenpiteiden vastuutahojen määrittelyssä korostuu eri tahojen yhteistyö ja yhteistoiminta. Strategiassa on huomioitu kiitettävästi myös yhteydet muihin kansallisiin ja kansainvälisiin päätöksiin ja strategioihin sekä liikenneturvallisuuden yhteydet esimerkiksi mielenterveys- ja päihdetyöhön.

Opetushallintoa (OKM, OPH) koskevat strategiset linjaukset ja tavoitteet vuosille 2022–2026 sisältyvät kohtiin 6.3 Eri toimijoiden liikenneosaamista on lisättävä ja 6.4 Asenteiden on muututtava liikenteessä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on merkitty yhdeksi vastuutahoksi yhdessä Opetushallituksen kanssa seuraavissa kohdissa:

6.3 Eri toimijoiden liikenneosaamista on lisättävä. Toimenpide 26. Vahvistetaan tavoitteellista ja pitkäjänteistä liikennekasvatusta toisella asteella, osana hyvinvointiosaamiseen kuuluvaa turvallisuuden vahvistamista. Vastuutaho: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö näkee, että toimenpide 26 kohdan tehtävät ovat ensisijaisesti Opetushallituksen vastuulla, koska Opetushallitus antaa varhaiskasvatussuunnitelmien, opetussuunnitelmien sekä tutkintojen perusteet, jotka ohjaavat opetuksen ja koulutuksen toteuttamista.

6.3 Eri toimijoiden liikenneosaamista on lisättävä. Toimenpide: 28. Kehitetään päiväkotien ja koulujen liikunta- ja liikennekasvatusta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Pyöräilykasvatuksessa kouluikäisille painotetaan ennakointi- ja vuorovaikutustaitoja, turvavarusteiden käyttöä sekä liikennesääntöjen ja erityisesti väistämissääntöjen tuntemusta. Edistetään liikkumissuunnitelmia sekä turvallisten ja sujuvien reittien suunnittelua. Kiinnitetään erityishuomiota koulujen ja päiväkotien liikenneympäristön rauhoittamiseen.

Vastuutaho: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus sekä kolmannen sektorin toimijat.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että toimenpiteeseen olisi hyvä lisätä mukaan vastuutahoiksi kunnat varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestäjinä, koska pitkälti tuota työtä tehdään paikallisella tasolla.

Luonnoksessa todetaan, että ”kukin taho toteuttaa sille vastuutetut toimenpiteet määrärahojensa puitteissa. Suurin osa toimenpiteistä toteutetaan nykyisen toiminnan suuntaamisena. Määrärahalisäyksiä vaativista toimenpiteistä päätetään erikseen normaalissa valtiontalouden suunnittelussa.” Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että tavoitteiden toteuttamisessa tarvitaan eri tahojen yhteistoimintaa ja tämä mahdollistaa taloudellisten resurssien riittävyyden ja niiden tehokkaan käytön tavoitteiden saavuttamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole muuta huomautettavaa liikenneturvallisuusstrategialuonnokseen.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Opetusneuvos

Jukka Lehtinen

Liitteet

Jakelu LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi